

# Gezondheid, onze zorg!



Pleisters op de wonde volgens de  
Limburgse armoedeverenigingen

# Voorwoord

Beste lezer

Gezondheidszorg...

Het **lijkt vanzelfsprekend**, maar is dat wel zo voor iedereen? Als we ermee in aanraking komen en zorg nodig hebben, lijkt de **realiteit** er voor velen toch wel **anders** uit te zien! Kwetsbare mensen verkeren vaker in **slechtere gezondheid**, hebben **minder toegang tot de gezondheidszorg** en hebben een **lagere levensverwachting** dan mensen met een hogere positie op de sociale ladder.

Verschuillende cijfers en onderzoeken tonen aan dat er wel degelijk een **'gezondheidskloof'** bestaat tussen rijken en armen in onze maatschappij, die alleen maar groter wordt. Dat merken ook de **Limburgse armoedeverenigingen** die iedere dag in contact komen met kwetsbare mensen. Zij spelen een belangrijke rol inzake gezondheidszorg: bezoekers informeren, hen doorverwijzen indien nodig én aan de slag gaan met signalen die ze opvangen.

We weten dat het thema armoede in veel organisaties en diensten aandacht krijgt. Toch merken we dat de **gezondheidszorg nog te ver afstaat van kwetsbare mensen**. Daarom kozen de Limburgse armoedeverenigingen, het Trefpunt Armoede en de Werkgroep 17 oktober voor **'gezondheidszorg' als thema om samen de schouders onder te zetten**.

In het voorjaar van 2016 gingen er in de Limburgse armoedeverenigingen **praatsessies** door. De vrijwilligers en bezoekers van de verenigingen brachten **drempels en knelpunten** waar kwetsbare mensen mee geconfronteerd worden in kaart en dachten na over **hoe het beter kan**.

Ook bestaande **goede voorbeelden** van gezondheidsinstanties en **acties** die de **verenigingen** zelf al ondernamen rond gezondheid kwamen aan bod. Deze informatie zal gebundeld worden in het beleidsdossier **'GEZONDHEID, ONZE ZORG! Pleisters op de wonde volgens de Limburgse armoedeverenigingen'**.

Met dit dossier willen we zowel **beleidsmakers** als **gezondheidsverstrekkers** aansporen om werk te maken van een toegankelijke gezondheidszorg, met **aandacht voor kwetsbare mensen**.

Deze brochure bevat **5 items** uit het dossier die de Limburgse armoedeverenigingen erg belangrijk vinden. Het **armoedeprobleem** zit **complex** in mekaar en heeft een grote **impact** op **alle levensdomeinen**, waarvan 'gezondheid' er slechts één is. Om armoede een halt toe te roepen is het **noodzakelijk** om **actie** te ondernemen op **verschillende terreinen** en op **verschillende niveaus**. Dat kan enkel door de krachten te bundelen en samen de strijd tegen armoede aan te gaan.

Veel leesplezier!

De Limburgse armoedeverenigingen

**Samen sterk tegen armoede!**

## ZORG VOOR HET JUISTE BEELD

‘Buitenstaanders spreken vaak over mensen in armoede als “een wereld apart”. Wij zijn niet zomaar in een hokje te steken en horen geen “wereld apart” te zijn!’

Als we het over beeldvorming hebben, valt al snel de term ‘**hokjesdenken**’. Mensen die in een hokje geplaatst worden krijgen een **etiket** opgeplakt en voelen zich vaak verontwaardigd, boos, afgewezen en verdrietig. Dit kan ertoe leiden dat men op den duur **de schouders** gaat **ophalen** en niet meer naar de eigen gezondheid omkijkt.

Vaak wordt enkel naar de concrete hulpvraag gekeken en ziet de zorgverstreker het **grotere geheel** niet waar mensen in armoede vaak in vastzitten zoals de financiële moeilijkheden, de erbarmelijke woonomstandigheden, niet kunnen terugvallen op een sociaal netwerk, de belasting die het vruchteloos zoeken naar werk met zich meebrengt,...

Kwetsbare mensen hebben vaak het gevoel dat **anderen hen niet begrijpen**. Dat is ook zo als ze te maken krijgen met de gezondheidszorg! Onze mensen zijn niet geholpen met standaardoplossingen. Een **breder kijk** op de situatie is **noodzakelijk** voor een goede zorgverlening.

**Organiseer vorming over armoede en kwetsbaarheid voor gezondheidsverstrekkers, zodat zij ‘zorgversterkers’ worden!**

**Begrip tonen** voor hun situatie en hen op een **gepaste manier benaderen en verder helpen**, is voor kwetsbare mensen van groot belang! Daarom vinden we **vormingen die inzicht bieden in armoede en kwetsbaarheid** binnen de gezondheidssector noodzakelijk!

‘Ik heb steeds nog een stuk maand over op het einde van mijn geld. Maar mijn ene euro, die houd ik in een potje apart.

Dat is mijn zorgzekerheid!’

**Doktersbezoeken** zijn een **kostelijke zaak!** Gelukkig komt de overheid voor een groot deel tussen in de kosten en krijgen mensen met een laag inkomen nog een **extra tegemoetkoming**.

De armoedeverenigingen zijn blij met het bestaan van de ‘**derdebetalersregeling**’ waardoor de arts de tegemoetkoming rechtstreeks van het ziekenfonds ontvangt en de patiënt enkel het remgeld moet betalen. Huisartsen zijn sinds oktober 2015 **verplicht** deze regeling toe te passen voor mensen die de ‘Verhoogde Tegemoetkoming’ genieten. Toch staat niet iedere huisdokter hierbij stil, waardoor de patiënt ernaar moet vragen. Ook zijn er **veel mensen** die **geen recht** hebben op de Verhoogde Tegemoetkoming maar toch **moeilijk rondkomen**, zoals mensen in collectieve schuldenregeling.

Mensen **schamen** zich vaak voor hun financiële problemen waardoor het voor hen erg moeilijk is om te vragen naar de derdebetalersregeling.

**Maak van de derdebetalersregeling de algemene regel, voor iedereen!**

Als deze regeling voor iedereen van toepassing is, hoeft **niemand** ernaar te **vragen**. Bovendien zou het **voor iedereen handig** zijn om enkel het remgeld te moeten betalen.

Wij zijn voorstander van een **algemene derdebetalersregeling**, zowel bij huisartsen als bij specialisten, maar zéker bij de gezondheidsverstrekkers waar men over het algemeen vaker naartoe gaat, zoals de huisarts en tandarts.

‘Een wijkgezondheids-  
centrum?’

Nooit van gehoord.  
Maar dat klinkt wel  
goed allemaal!

‘Waarom kennen  
wij dat niet?’

Een **wijkgezondheidscentrum** is een **eerstelijnspraktijk** waar zorgverleners van **verschillende disciplines** (minimaal een huisarts en een verpleegkundige of kinesist, aangevuld met maatschappelijk werkers, diëtisten, psychologen,...) **samen** werken **onder één dak**. De intensiteit van samenwerking en doorverwijzing is hierdoor zeer groot.

Alle centra organiseren structureel multidisciplinaire **overlegmomenten** om de samenwerking tussen de zorgverstrekkers op elkaar af te stemmen en om de zorgnoden van sommige patiënten te bespreken.

Ze zetten ook sterk in op **gezondheids promotie** binnen hun werkingsgebied. Door het toepassen van het **forfaitair betalingssysteem** zijn de raadplegingen kosteloos voor de patiënt.

Voorzie meer wijkgezondheidscentra in Limburg zodat ook wij de mogelijkheid hebben om er gebruik van te maken!

Momenteel tellen Vlaanderen en Brussel 25 **wijkgezondheidscentra**. In Wallonië zijn er reeds meer dan 100 Maisons Médicales, Geneeskunde voor het Volk heeft in onze provincie werkingen in Genk en Lommel. **Limburg** heeft **slechts 2 wijkgezondheidscentra**, namelijk De Restèl in Alken en Althea in Genk.

De Limburgse armoedeverenigingen zijn ervan overtuigd dat wijkgezondheidscentra een **grote meerwaarde** kunnen betekenen voor vele Limburgers! Zij hopen dat er werk gemaakt wordt van **meer wijkgezondheidscentra in onze provincie**.

NEEM JE VOOR**ZORGEN**

‘Had ik het maar eerder geweten, dan had mijn situatie er heel anders uit kunnen zien!’

**Kwetsbare mensen** worden **minder goed bereikt bij preventieve acties** zoals screeningsprogramma's over borstkanker, baarmoederhalskanker, dikkedarmkanker en bij vaccinatiecampagnes.

Hierin kunnen vele **drempels** een rol spelen. Denk maar aan moeilijk taalgebruik, kosten van consultaties bij artsen, geen vervoer hebben, niet kunnen rekenen op kinderopvang, angst voor slecht nieuws,... Ook hebben ze vaak **te veel aan hun hoofd** waardoor 'je voorzorgen nemen' aan hen voorbijgaat. En dat terwijl kwetsbare mensen juist **méér gezondheidsklachten** hebben!

'Er op tijd bij zijn' kan erger voorkomen.

**Betrek kwetsbare mensen bij de organisatie van preventieve acties!**

Denk niet 'in de plaats van' kwetsbare mensen, maar **ga met hen in gesprek!** Vraag hen wat zij belangrijk vinden en wat een goede aanpak zou kunnen zijn om meer kwetsbaren te bereiken!

De armoedeverenigingen wéten wat er leeft bij hun publiek en hebben veel expertise in het omgaan met kwetsbare mensen. **Betrek hen** bij de organisatie van je actie en de kans dat mensen in armoede zullen **deelnemen** is **veel groter!**

‘Ik weet het,  
ik zou met  
iemand moeten  
kunnen praten  
over mijn zorgen.  
Maar met wie?’

Overal zijn lange  
wachlijsten en...  
kan ik het wel  
betalen?’

Het aantal mensen met **psychische en emotionele moeilijkheden** is de laatste jaren **enorm toegenomen**, en dat bij alle leeftijden en bevolkingsgroepen.

### **Tijdig hulp krijgen is van groot belang!**

Helaas is dit voor kwetsbare mensen **niet eenvoudig**: de stap naar hulp zetten is op zich al moeilijk. Als je dan moet vaststellen dat een bezoek aan een psycholoog of therapeut voor jou **niet betaalbaar** is of te horen krijgt dat er **lange wachtlijsten** zijn bij gesubsidieerde centra, zakt de moed je helemaal in de schoenen!

**Maak psychische hulp betaalbaar door, net zoals bij doktersconsultaties, tussen te komen bij bezoeken aan de psycholoog of therapeut!**

Hierdoor kunnen meer mensen **tijdig hulp** zoeken en zijn minder mensen genoodzaakt om beroep te moeten doen op gesubsidieerde centra, waardoor de **wachlijsten** wellicht **korter** worden.

*‘Ja maar... kan dat wel zomaar in tijden van besparingen?’*

Wij zijn ervan overtuigd dat **betaalbare hulp bieden** op lange termijn een **besparing** oplevert! De kans op ergere psychische moeilijkheden en op lichamelijke klachten als gevolg van mentale problemen is kleiner. Bovendien kunnen mensen die tijdig geholpen worden sneller terug meedraaien in de maatschappij.



## Contact

Ann Vanhengel  
Ondersteuner Trefpunt Armoede

Marktplein 9/21 - 3550 Heusden-Zolder  
011 22 21 96 - 0490 56 50 75  
ann.vanhengel@rimo.be

Deze brochure is een uitgave van het Trefpunt Armoede en kwam tot stand met de medewerking van de Limburgse armoedeverenigingen:



Met de steun van



[www.trefpuntarmoede.org](http://www.trefpuntarmoede.org)





Samen sterk  
tegen armoede!